

Stanowisko Prezydium Stowarzyszenia Euro-Atlantyckiego

**Propozycje działań, które warto rozważyć
w odpowiedzi na zagarnięcie zbrojne Krymu przez Rosję**

Warszawa, 3 kwietnia 2014 roku

Działania o charakterze wojskowym

1. Przebazowanie w sposób trwały części samolotów wczesnego ostrzegania typu AWACS z pogranicza niemiecko-holenderskiego do Polski. Przetrzymanie tych samolotów w obecnym rejonie mija się całkowicie z celem, jako że są ok. 1000 km od wschodniej granicy NATO, a więc od rejonu, który winny patrolować. To samo winno dotyczyć innych środków rozpoznawczych, jak bezpilotowce Global Hawk czy samoloty U-2, które mają wchodzić w system AGS, czyli obserwacji powierzchni ziemi z powietrza. Przesunąć do magazynów w Polsce zapasy części zamiennych i uzbrojenia dla samolotów, które mogłyby się w Polsce pojawić jako wsparcie sojusznicze.

2. Ustanowienie na terenie Polski (a może także krajów bałtyckich) stałych magazynów, w których byłoby przechowywane uzbrojenie i wyposażenie dla kilku brygad pancernych bądź zmechanizowanych, które mogłyby stanowić pierwszą część wzmocnienia sojuszniczego na wypadek zagrożenia. Dzięki temu można będzie błyskawicznie przetrzasnąć na teren spodziewanego ataku jedynie personel wojskowy, co jest znacznie łatwiejsze i szybsze. Byłoby to rozszerzenie na Polskę i kraje bałtyckie rozwiązań dobrze znanych chociażby z Norwegii.

3. Zapewnienie strony ukraińskiej, że na wypadek agresji może liczyć na daleko idące wsparcie w informacjach pochodzących z satelitów i innych źródeł, na wzór wsparcia jakiego doświadczył Izrael w wojnie 1967 r., a także na wsparcie w dostawach sprzętu i uzbrojenia takiego, które będzie kompatybilne z uzbrojeniem ukraińskim, bądź też takiego, które ukraińskim wojskiem jest dobrze znane (np. pochodzące z czasów Układu Warszawskiego). Byłaby to nowa wersja programu Lend and Lease znanego z czasów II Wojny Światowej.

Działania polityczne

1. Przekazanie Rosji, że w wypadku nawet zakamuflowanej (na wzór tego, co było widoczne na Krymie) agresji na teren Ukrainy, NATO nie pozostanie obojętne, rezerwując sobie prawo do podjęcia wszelkich kroków, które uzna za stosowne.

2. Podobne oświadczenie mogłaby złożyć Unia Europejska.

3. Uwolnić od opłat wizowych wszystkich obywateli Ukrainy.

Działania do podjęcia ze stroną ukraińską

1. Przyjąć, że mieszkańcom Krymu przyznaje się wizy do krajów NATO i UE tylko na podstawie ważnego paszportu ukraińskiego, a miejscem właściwym do wydawania wiz są jedynie odpowiednie placówki konsularne w Kijowie. Osoby z innym obywatelstwem, mieszkające na Krymie, mogą ubiegać się o wizy tylko gdy przedstawią zaświadczenia władz ukraińskich o legalnym zamieszkiwaniu na tym terenie.
2. Wstrzymać wszelkie zaopatrzenie dla wojsk rosyjskich w Naddniestrzu, a także ścisłą kontrolę granic tego obszaru.
3. Wesprzeć stronę ukraińską w roszczeniach prawnych wobec rządu Federacji Rosyjskiej, wynikających z zagrabienia mienia ukraińskiego na Krymie (okręty, wyposażenie wojskowe, inny majątek ruchomy i nieruchomy), a także wesprzeć stronę ukraińską w zabiegach o zabezpieczenie roszczeń na majątku rządu Rosji, znajdującego się na terenach państw NATO i UE.